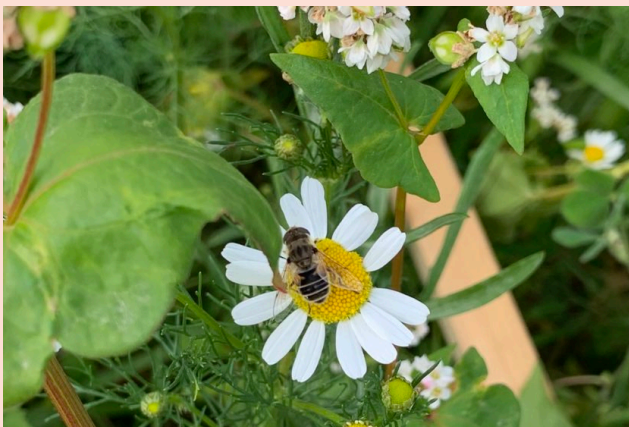

RODE LAND

REALISATIES 2022
ACTIES 2023

RODELANDPROJECT OVERZICHT REALISATIES 2022 EN ACTIES 2023

VOORWOORD

2022 was een feestjaar voor het Rodelandproject!

Enkele mooie, concrete realisaties waar de voorbije maanden en jaren hard is aan gewerkt, werden voorgesteld aan het publiek. Nieuwe projecten die zorgen voor extra financiële middelen voor initiatieven op het terrein gingen van start. En de 20 partners engageerden zich om al zeker tot eind 2025 verder te bouwen aan een waardevol natuur- en landbouwlandschap in Rodeland via de verlenging van de samenwerkingsovereenkomst, dit werd gevierd met een ondertekeningmoment op 7 december in Gavere.

Zo heeft Rodeland intussen haar eigen **Rodelandbrood**, gemaakt van baktarwe uit Lemberge door 8 warme bakkers uit de streek! Een stukje Rodeland op je bord dankzij de inzet van onze ketenpartners (landbouwers – molenaar – bakkers), de steun van de 4 Rodelandgemeenten en van de Provincie via de subsidie '**Innovatieve projecten in de land- en tuinbouwsector**'.

Dankzij het **Poelenplan** Rodeland van de Provincie en dat van de gemeente Merelbeke uit 2005 hebben de 4 Rodelandgemeenten nu allemaal een poelenplan. En de eerste terreinrealisaties zijn al een feit! In Melle werd dit al meteen gevierd met een Poelenfeestje voor de buurt op zondag 2 oktober in de Gondebeekvallei.

Via het **plattelandproject (PDPO) “Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland”** wordt met landbouwers uit de vier gemeenten samengewerkt rond bloemenranden, houtige kleine landschapselementen en bodemkwaliteit.

Met steun van het **Oost-Vlaams Klimaatfonds** wordt via een proefproject onderzocht wat de kansen zijn voor de uitbouw van een biomassaketen in Rodeland om zo te komen tot een duurzame en lokale valorisatie van landschapshout.

In 2022 werd een voorstel gebiedsprogramma opgemaakt en ingediend bij de jury voor het Water+Land+Schap 2.0 “Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek”. Dat voorstel omvat een reeks acties van verschillende partners om water en droogte aan te pakken in het gebied.¹

En ook 2023 begint met een vliegende start: leerlingen van het 4de, 5de en 6de leerjaar van 3 basisscholen uit Oosterzele helpen het Agentschap voor Natuur en Bos om het **Rattepasbos in Moorstele** (Natura 2000) maar liefst **1,8 ha** groter te maken!

Dit zorgt samen met de bosaanplanten uit 2022 voor mooie resultaten qua **bosuitbreiding** in Rodeland: **2 ha** aan **Biest-Makenbos** aangeplant door de gemeente Merelbeke en **3,2 ha** door het Agentschap voor natuur en Bos als uitbreiding van het Natura 2000-gebied Gootbos in Oosterzele.

Lees snel verder en kom meer te weten over deze en meer acties van onze Rodelandpartners!

Sofie Van Brussel – Projectcoördinator Rodeland

4 mei 2023

---

¹ Het subsidiebesluit voor de toekenning van middelen uit het Vlaams Klimaatadaptatiefonds om het gebiedsprogramma van Water+Land+Schap 2.0 “Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek” in uitvoering te brengen werd op 28 april 2023 goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

INHOUDSTAFEL

Voorwoord	1
Inhoudstafel	3
Verder samenwerken aan het Rodelandproject	5
Overzicht realisaties 2022 per werkgroep	6
1. Oogstlandschap	8
2. KLE	20
3. Waterlandschap	25
4. Natuurontwikkeling	31
Overzicht acties 2023	43
1. Oogstlandschap	43
2. KLE	51

3. Waterlandschap	54
4. Natuurontwikkeling.....	56
Rodeland en deelprojecten financieel	66
Basisfinanciering project & uitgaven.....	66
PDPO-project “Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland”	69
Rodelandbrood.....	70
Oost-Vlaams Klimaatfonds: ‘Uitbouw lokale biomassaketten uit lokaal landschapshout in Rodeland’	73

VERDER SAMENWERKEN AAN HET RODELANDPROJECT

Binnen het landschapsproject Rodeland, op het grondgebied van de gemeenten Gavere, Melle, Merelbeke en Oosterzele, werken 20 partners sinds juli 2019 samen om het landschap rond de Makegemse bossen, het Gentbos, het Aelmoeseneiebos en de beekvalleien van de Gondebeek, de Molenbeek en de Driesbeek te versterken en verder te ontwikkelen. Dat doen ze met concrete acties op het terrein.

Met de ondertekening van het addendum bij de bestaande samenwerkingsovereenkomst in 2022 herbevestigden de 20 partners hun engagement tot eind 2025.

Met een projectbudget van 87.000 euro per jaar, gefinancierd door het Agentschap voor Natuur en Bos, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen (Dienst Klimaat, Milieu & Natuur & Dienst Landbouw & Platteland), de gemeenten Merelbeke, Oosterzele, Melle en Gavere en de Bosgroep Midden Oost-Vlaanderen, zullen er de komende jaren nieuwe concrete acties op het terrein worden voorbereid en uitgewerkt. Het gaat om initiatieven rond bos- en natuurherstel, verbrede landbouw, kleine landschapselementen, integraal waterbeheer, zachte recreatie, erfgoed en onderzoek,...

OVERZICHT REALISATIES 2022 PER WERKGROEP

Dit keer vind je geen tabellen meer in dit activiteitenverslag, maar wat meer tekst en beeld bij de belangrijkste acties van de Rodelandpartners. Het is opnieuw een overzicht per werkgroep: oogstlandschap, kleine landschapselementen (KLE), waterlandschap en natuurontwikkeling. Heel wat acties zijn onder te brengen bij meerdere werkgroepen, maar worden slechts één keer vermeld. Interactie tussen de verschillende werkgroepen is essentieel en op zich ook heel vanzelfsprekend in een geïntegreerd project.

De acties die gericht zijn op beleving en communicatie zijn niet apart opgenomen, maar worden vermeld bij de thematische werkgroep waarbij ze het beste aansluiten.

ONDERTEKENMOMENT VERLENGING SAMENWERKINGSOVEREENKOMST – 7 DECEMBER 2022

Op 7 december 2022 ondertekenden de 20 Rodelandpartners de verlenging van samenwerkingsovereenkomst op het kasteeldomein Borgwal in Gavere. Daarmee herbevestigden ze hun engagement tot eind 2025. Bovendien besloten de financierende partners hun jaarlijkse bijdrage te verhogen vanaf 2022. Na het officieel gedeelte volgde een korte keten lunch met o.a. Rodelandbrood in de Borgwalhoeve, georganiseerd met steun van het personeel en de cliënten van het centrum voor dagbesteding van Gebroeders Ebergiste.

1. OOGSTLANDSCHAP

INFOMOMENTEN LAND- EN TUINBOUWERS

In maart 2022 werden op drie aparte avonden in Melle, Merelbeke en Oosterzele infoavonden georganiseerd voor alle land- en tuinbouwers uit deze gemeenten. In september 2022 werd de reeks infomomenten voor land- en tuinbouwers uit de 4 Rodelandgemeenten afgerond met een infoavond in Gavere.

Alle actieve land- en tuinbouwers ontvingen een uitnodiging per brief van hun gemeentebestuur voor deze infoavonden.

Het Rodelandproject werd er voorgesteld, evenals het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland'. Deze infoavonden bevatten ook steeds een interactief gedeelte onder de vorm van ronde tafel gesprekken waarin o.a. gepeild werd naar de interesse en vragen van de aanwezige land- en tuinbouwers met betrekking tot

initiatieven rond de drie thema's van het PDPO-project: perceelsranden, bodemkwaliteit en kleine landschapselementen. Ook rond water en droogte werden de landbouwers bevraagd ihkv de opmaak van het gebiedsprogramma voor het Water+Land+Schap 2.0 "Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek".

Telkens werden hapjes van plaatselijke korte keten bedrijven aangeboden als versnapering.

SAMENWERKING VERSTERKEN DOOR DIALOOG

Om de samenwerking met de landbouwsector in het kader van het Rodelandproject te bevorderen, vonden in 2022 een aantal gespreksmomenten plaats met de gouverneur, de landbouworganisaties (ABS, Boerenbond en vertegenwoordigers van de plaatselijke bedrijfsgilde) en de Provincie. In december bracht de gouverneur een bezoek aan een landbouwbedrijf in Merelbeke in aanwezigheid van de landbouworganisaties, de schepenen voor land- en tuinbouw van de 4 Rodelandgemeenten, de burgemeester van Merelbeke, Boerenbond, ABS en de Provincie.

MASTERPROEF, STAGE EN ANDERE PROJECTEN MET STUDENTEN

In het academiejaar (AJ) 2021-2022 en 2022-2023 deden/doen een aantal studenten in het kader van hun masterproef onderzoek dat verband houdt met thema's van de werkgroep oogstlandschap. Hun studiegebied ligt in Rodeland en/of ze werken rond onderzoeksvragen met directe relevantie voor acties binnen het Rodelandproject:

- *De impact van verschillende bloemenmengsels naar de aantrekkelijkheid voor pollinatoren in een landbouwlandschap:* testen van verschillende bloemenmengsels die kunnen gebruikt worden in akkerranden naar hun potentieel voor het aantrekken van bestuivers ikv bestuiving – **UGENT** – AJ 2022-2023

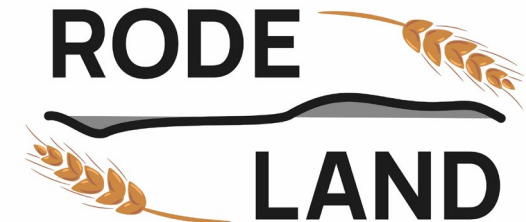
- *Blooming allies: the beneficial role of flower strips in natural pest management*: testen van verschillende bloemenmengsels die kunnen gebruikt worden in akkerranden naar hun potentieel voor het aantrekken van natuurlijke vijanden ikv natuurlijke plaagbestrijding – **HOGENT & UGENT** – AJ 2022-2023
- *Brengen houtsnippers soelaas in de landbouw?* – **Proefhoeve Bottelare (UGENT-HOGENT) & ILVO** – AJ 2022-2023 (valt ook onder KLE)

RODELANDBROOD

Dit project gaat over de opstart van een **lokaal korte keten initiatief rond brood en broodproducten**: landbouwers – molenaar – bakkers – lokale consument en dit in de regio van Rodeland.

2022 was meteen het jaar van het Rodelandbrood! Dit initiatief maakte in 2022 een ongelooflijke doorstart: van enkel de jonge baktarwe op de percelen bij twee enthousiaste landbouwers in januari, zoektocht naar draagvlak en financiële middelen en vervolgens naar molenaar en bakkers,... tot de lancering van het Rodelandbrood op 30 november 2022!

De Provincie en de 4 Rodelandgemeenten willen met dit project een duurzame samenwerking tot stand brengen tussen de verschillende ketenpartners om zo de volgende globale doelstellingen te realiseren:

- Consument opnieuw dichterbij de grondstof van het brood en bij de verschillende ketenpartners brengen;
- Landbouwer een eerlijke prijs voor zijn product geven en zijn rol binnen de keten zichtbaarder maken;
- Ambacht van de molenaar in de kijker plaatsen;
- Ambacht van de lokale warme bakker in de kijker plaatsen;
- Een hoogstaand kwalitatief product afkomstig van eigen bodem op het bord van de consument brengen.

Maak kennis met de verschillende ketenpartners en het verhaal achter het Rodelandbrood via de [webpagina van het Rodelandbrood](#). Een kort overzicht van de **belangrijkste mijlpalen uit 2022**:

- Uitbouw draagvlak bij gemeentebesturen;
- Subsidieaanvraag door de gemeente Merelbeke bij de Provincie ihkv 'Innovatieve projecten in de land- en tuinbouwsector';
- Aanstellen HOGENT voor begeleiding en adviesverlening ketenpartners door de gemeente Merelbeke;
- Uitbouw samenwerkingsverband ketenpartners (oa organisatie van 2 ontmoetingsmomenten voor kandidaat-ketenpartners);
- Begeleiding rassenkeuze en uitzaai 2de seizoen;
- Voorbereiding en uitrol marketing;
- Communicatie;
- Lancering Rodelandbrood voor pers en Rodelandpartners op 30 november 2022.

Op 30 november stelden de 2 landbouwers, de molenaar en de 8 warme bakkers van dit unieke lokale initiatief voor het eerst 'hun' Rodelandbrood voor aan de burgemeester van Merelbeke, de schepenen van de 4 Rodelandgemeenten, gedeputeerde Leentje Grillaert, de pers en de andere aanwezigen. Dit vond plaats in de loods van een van de landbouwers in Lemberge. Nadien konden alle aanwezigen aan tafel schuiven voor een heerlijke korte keten lunch met Rodelandbrood!

KORTE KETEN

De gemeente Merelbeke werkte in 2022 verder aan de uitbouw van haar voedselstrategie. In dit proces denken burgers, beleidsmakers, boeren en andere lokale actoren na over hoe het voedselsysteem kan veranderd worden en welke acties er nodig zijn om die verandering te realiseren. De producten van de lokale korte keten nemen hierbij een belangrijke plaats in.

Ook op andere manieren werd de korte keten gepromoot door de Rodelandpartners, oa door het gebruik van lokaal geproduceerde producten bij evenementen.

MEERJARIGE BLOEMENRANDEN – PDPO-PROJECT

In het kader van het PDPO-project ‘Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland’ werd in 2022 een initiatief uitgewerkt rond het inzaaien van meerjarige bloemenranden door land- en tuinbouwers uit de 4 Rodelandgemeenten. Landbouwers konden een overeenkomst afsluiten voor 1 jaar voor de inzaai (1 september – 15 oktober 2022) en het onderhoud van een meerjarige bloemenrand en kregen daarvoor gratis een meerjarig inheems bloemenmengsel ter beschikking, samengesteld in functie van het bevorderen van bestuivers en van natuurlijke vijanden van plaaginsecten.

In de maanden september en oktober 2022 werd 1,37 ha bloemenrand ingezaaid door 10 landbouwers uit de 4 Rodelandgemeenten die daarvoor een vergoeding zullen ontvangen via de overeenkomst. Boerennatuur Vlaanderen verdeelde het zaadmengsel onder de deelnemende landbouwers en zorgde tijdens de bedrijfsbezoeken voor advies op maat.

DEMOMOMENT BIODIVERSE LANDBOUW – 29 JUNI 2022

Op woensdagvoormiddag 29 juni vond het eerste demomoment plaats in het kader van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' op de Proefhoeve van Bottelare. Het demomoment betrof een gezamenlijke organisatie van het Demoproject 'Landbouw investeert in landschap en klimaat' en het PDPO project. Hieraan werkten HOGENT & UGENT, Boerennatuur Vlaanderen en de Bosgroep Midden Oost-Vlaanderen mee. Tijdens het demomoment Biodiverse Landbouw werden verschillende bloemenranden op de Proefhoeve bezocht. Verschillende aspecten werden belicht tijdens de wandeling langs de bloemenranden: aanleg en beheer (o.a. wat met onkruidruk, vals zaibed, wanneer en hoe inzaaien), voordelen voor biodiversiteit én voor de landbouwer

(bestuiving, natuurlijke plaagbeheersing), verschillende bloemenmengsels (éénjarig versus meerjarig, ifv bestuivers of nuttigen,...).

FESTILVO – 18 SEPTEMBER 2022 (PUBLIEKSDAG)

Op 15, 16, 18 en 19 september 2022 vierde ILVO zijn 90ste verjaardag met een “Festival van WETEN en ETEN”, een uniek FOODfestival dat samen met de vele proevertjes ook het maakproces en de wetenschap erachter serveerde. Op zondag 18 september kon het grote publiek een hele dag kennis maken met de Onderzoekskouter: de site met zijn 240 hectaren proefvelden, het praktijkgerichte wetenschappelijk onderzoek, innovatieve gewassen en technieken,... Ook de plannen mbt de inrichting van de percelen in de Gondebeekvallei in het kader van het in opmaak zijnde natuurbeheerplan werden toegelicht aan het grote publiek. Korte keten bedrijven uit de omgeving hadden een verkoopstand op de FOODmarkt.

MASTERPROEF, STAGE EN ANDERE PROJECTEN MET STUDENTEN

In het academiejaar 2021-2022 onderzochten twee studenten architectuur en stedenbouw in het kader van hun masterproef de “Samenwerking tussen landbouw en natuur in Rodeland - Ontkiemingskansen voor een autonoom agro-ecosysteem in de Gentse stadsrand” (Terpstra & Vaneenooghe, 2022). Zij woonden ook de gemeentelijke infomomenten voor land- en tuinbouwers in maart bij.

KIEVIT – REALISATIES 2022

De kievit is een typische vogel in het landbouwlandschap die de laatste decennia sterk onder druk staat. Deze soort broedt bij ons vooral op akkers. Het broedseizoen loopt van half maart tot in juli, net in de periode waarin de meeste landbouwbewerkingen plaatsvinden. Bovendien zijn de nesten zeer moeilijk zichtbaar. Zo worden veel nesten per ongeluk kapot gereden door landbouwmachines. Om die reden is het belangrijk om de nesten te beschermen. Ook landbouwers willen dat doorgaans graag, maar het ontbreekt hen vaak aan tijd om de nesten te lokaliseren.

Door het markeren van de nesten op akkers en in weilanden voorafgaand aan de landbouwwerkzaamheden, kunnen heel wat legsels gespaard blijven. **Natuurpunt Oosterzele** is daarom in 2022 gestart met een project om de nesten van kieviten te beschermen. Met een groep van 5 vrijwilligers werden al vanaf het vroege voorjaar **akkers gemonitord** om vast te stellen of er mogelijk kieviten gingen nestelen. Vervolgens werden de betrokken landbouwers benaderd met de vraag of hun land mocht betreden worden om de **nesten te markeren** én of zij hun medewerking wilden verlenen voor het **vrijwaren van de nesten**. In 2022 werd vooral gewerkt rond kievit op de percelen van het ILVO en de Proefhoeve van Bottelare en omliggende percelen van landbouwers. Op deze manier hebben de vrijwilligers samen met de landbouwers in 2022 op 4 locaties in totaal 13 nesten met 45 eieren weten te beschermen. Ondanks hun goede start, hadden de kuikens het in de maanden nadien wel heel moeilijk om te overleven door de aanhoudende droogte.

ZWALUWEN

Natuurpunt Boven-Schelde zette in 2022 haar inventarisatiecampagne van zwaluwen verder (werkingsgebied afdeling Boven-Schelde: Melle, Merelbeke, Gavere en De Pinte). Verschillende Rodelandpartners werken samen om de zwaluwkolonies te versterken in het gebied:

- **Boerenzwaluwen** komen verspreid voor in **veestallen en paardenstallen**, met een hotspot in Rodeland thv Zink in Munte en in de Scheldemeersen in Merelbeke thv Brandegems Ham. De veeboeren die meewerkten aan de inventarisatiecampagne van Natuurpunt gaven aan een sterke achteruitgang van de populaties vast te stellen. Naar alle waarschijnlijkheid heeft o.a. het vervangen van de oude, donkere stallen door nieuwe, lichtrijke stallen met meer luchtventilatie een negatieve impact op de populaties.
- Wat **huiszwaluw** betreft, bevindt zich een belangrijke kolonie in Schelderode thv de Grepstraat. De **gemeente Merelbeke** hing daar in het verleden talrijke kunstnesten met positieve effecten op de populatie en volgt deze populatie op.

© Fanny Schoeters

De andere belangrijke kolonies in de onmiddellijke nabijheid van Rodeland bevinden zich in Melle: bij het **ILVO** (Afdeling Dier) en bij het Biocentrum Agri-Vet van **UGENT (Proefhoevestraat 18, naast de E40)**. Het **Regionaal Landschap Schelde-Durme** plaatste in 2021 op beide locaties bijkomende kunstnesten.

Ook **Gierzwaluwen** en **Oeverzwaluwen** werden geïnventariseerd door Natuurpunt, met een grote kolonie oeverzwaluw in een oude zandgroeve aan de zuidrand van Gavere (Dikkelvenne) en een kolonie gierzwaluw bij een privéwoning in het centrum van Merelbeke, beide vindplaatsen buiten Rodeland.

AGROFORESTRY

Via het **PDPO-project 'Klimaatneutrale bedrijven dankzij koolstofopslag in boslandbouw'** (1 januari 2022 – 30 juni 2024) willen **BOS+**, **Bioforum**, **ILVO** en de **Oost-Vlaamse Regionale Landschappen** koolstofopslag via agroforestry demonstreren en promoten als bijdrage in de evolutie naar een klimaatneutrale samenleving. Wanneer landbouwers bomen en struiken aanplanten op hun percelen zal er immers zowel in de bodem als in de houtige biomassa koolstof worden opgeslagen. Aangezien het aanleggen van agroforestry in veel gevallen extra kosten en inkomensverlies met zich meebrengt voor de landbouwer in kwestie, wordt er in dit project gezocht naar burgers en bedrijven die hun CO₂-uitstoot willen compenseren door te investeren in agroforestry. Het project wil de focus van CO₂ compensatie verleggen van buitenlandse projecten naar lokale initiatieven. Hierbij worden op participatieve wijze nieuwe verdienmodellen voor de landbouw verkend met aandacht voor klimaat, bodem en biodiversiteit.

Een van de 6 Oost-Vlaamse pilotprojecten bevindt zich in de nabijheid van Rodeland, op de **Keiberg in Oosterzele (Smissenbroek)**. Daar werd in het kader van dit PDPO-project een aanplantingsplan opgemaakt en op basis daarvan een hoogstamboomgaard aangeplant eind 2022 op een perceel van bijna 4 ha. Ook een houtkant met vlier en kornoelje en een rij hoogstammige bomen werden aangeplant in 2022.

Hoewel strikt genomen niet binnen Rodeland, wordt deze actie hier vermeld aangezien ze **inspirerend kan zijn voor landbouwbedrijven in Rodeland**. Aan het eind van het project (2024) zal een **infomoment** (excursie, workshop,...) worden georganiseerd waarop ook de landbouwers uit de 4 Rodelandgemeenten zullen worden uitgenodigd.

2. KLE

MASTERPROEF, STAGE EN ANDERE PROJECTEN MET STUDENTEN

In het academiejaar (AJ) 2021-2022 en 2022-2023 deden/doen een aantal studenten in het kader van hun masterproef onderzoek dat verband houdt met houtige KLE. Hun studiegebied ligt in Rodeland en/of ze werken rond onderzoeksvragen met directe relevantie voor acties binnen het Rodelandproject:

- Landschapsconnectiviteit Driesbeekvallei – **ForNaLab (UGENT)** – AJ 2021-2022
- Oogstpotentieel van landschapshout in Rodeland – **ILVO & ForNaLab (UGENT)** – AJ 2022-2023 (2 masterproeven op verschillende schaal)
- Brengen houtsnippers soelaas in de landbouw? – **Proefhoeve Bottelare (UGENT-HOAGENT) & ILVO** – AJ 2022-2023 (*valt ook onder Oogstlandschap*)

OVERZICHT STEUN BIJ AANPLANT EN BEHEER KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN (KLE) & INFOMOMENT 24 NOVEMBER 2022 – PDPO-PROJECT

In het kader van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' werd een overzicht gemaakt van waar je als landbouwer of particulier uit de 4 Rodelandgemeenten terecht kan voor (financiële) steun bij aanplant en beheer van je houtige kleine landschapselementen. Het

schema en het begeleidend document kunnen worden gedownload op de [webpagina van het PDPO-project](#). Dit werd uitgebreid toegelicht op het infomoment met demo van 24 november 2022 rond het 'Nut van knotbomen' in Oosterzele.

Op 24 november vond een **infomoment met demo** plaats in de Roosbroekstraat in Oosterzele. De sprekers – Boerenatuur Vlaanderen, Provincie, Regionaal Landschap Schelde-Durme, Vlaamse Landmaatschappij – gingen daarbij dieper in op de vraag waarom houtige kleine landschapselementen vandaag nog interessant zijn voor particulieren en landbouwers. Volgende aspecten kwamen aan bod:

- Meerwaarde voor landschap, biodiversiteit en erosiebestrijding;
- Overzicht bestaande mogelijkheden voor steun bij aanplant en beheer;
- Waarde van landschapshout als duurzame energiebron en als koolstofbron in de bodem;
- Beheer met demo mechanisch knotten en hakselen.

Er waren een 60-tal deelnemers, waaronder een 25-tal land- en tuinbouwers.

Aan de organisatie evenement werkten heel wat partners mee! De organisatie ervan kaderde in de volgende projecten:

- Project 'Uitbouw lokale biomassaketen uit lokaal landschapshout in Rodeland' van het Oost-Vlaams Klimaatfonds;
- PDPO project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland';
- Demoproject 'Landbouw investeert in landschap en klimaat'.

SAMENAANKOOPACTIES VOOR INHEEMS PLANTGOED (BOMEN EN STRUIKEN)

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseert jaarlijks een groepsaankoop inheemse bomen en struiken met afhaalpunten in elke gemeente binnen haar werkingsgebied (o.a. Gavere en Oosterzele).

De **Provincie** organiseert jaarlijks een groepsaankoop plantgoed voor land- en tuinbouwers en imkers, met sinds 2022 ook een afhaallocatie in Rodeland (ILVO, Merelbeke).

Via de Facebookpagina van Rodeland en de mails naar o.a. de land- en tuinbouwers die op infomomenten en andere activiteiten aanwezig waren, wordt reclame gemaakt voor deze initiatieven.

In 2022 kregen drie land- en tuinbouwers in het kader van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' tijdens een bedrijfsbezoek advies op maat van Boeren natuur Vlaanderen wat betreft de aanplant van houtige KLE's op hun percelen. Twee van hen deden daarna mee aan de groepsaankoop plantgoed van de Provincie.

GROEPSAANKOOP MACHINAAL KNOTTEN

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseerde in 2022 voor de tweede keer haar groepsaankoop machinaal knotten. Gemeentebesturen, andere overheden en particulieren in het werkingsgebied (o.a. Gavere en Oosterzele) kunnen hieraan meedoen.

UITBOUW LOKALE BIOMASSAKETEN UIT LOKAAL LANDSCHAPSHOUT IN RODELAND – OOST-VLAAMS KLIMAATFONDS

Het proefproject van Dienst Landbouw en Platteland van de Provincie met steun van het Oost-Vlaams Klimaatfonds heeft als doel om na te gaan wat de kansen zijn voor de uitbouw van een biomassaketten in Rodeland om zo te komen tot een duurzame valorisatie van landschapshout. Via de overlegmomenten van de werkgroep KLE zijn de Rodelandpartners nauw betrokken bij dit project. In 2022 werden de volgende stappen gezet:

- Verzamelen en overzichtelijk maken van vraag en aanbod landschapshout binnen Rodeland;
- Aanzet beheerplan (cfr. administratieve voorwaarden OVAM mbt traceerbaarheid herkomst houtige biomassa), opstart inventaris in Excel en GIS;
- Onderzoek, voorbereiding en uittesten verschillende pistes valorisatie:
  - **Energie**
    - **Houtsnippers** voor geplande **biomassaketel** De Kluize: knotbomen snoeien, snoeihout verhakselen, snippers transporteren, stockeren en drogen, doorrekenen financiering,... → 250 m³ gedroogde snippers liggen klaar voor gebruik onder doek (Opmerking: eind 2022 werd duidelijk dat het project met de biomassaketel in sporthal De Kluize niet doorgaat owv beperkte financiële haalbaarheid van het project → wegvallen directe vraag naar houtsnippers, er wordt nog gezocht naar een alternatieve afzet voor de snippers);

- **Pelletproductie** voor kleinere verbruikers en eigenaars van KLE: 1ste test om na te gaan of pellets gemaakt kunnen worden van landschapshout, voorwaarden, inschatten productkwaliteit en productiekost. Prijsvraag voor pilootinstallatie, maar bleek te duur om te financieren met projectmiddelen.
- **C-bemesting bij landbouwers**
  - Houtsnippers voorzien voor onderzoek masterproef (vers / gecomposteerd) bij Proefhoeve Bottelare & ILVO;
  - Houtsnippers voorzien voor pilootproject bij biolandbouwer;
  - Houtsnippers voorzien voor test als strooisel voor rundvee.
- Uitwerken concept biomassaketten;
- Ervaringen bundelen en communiceren via werkgroep KLE en op infomoment met demo op 24 november 2022;
- Uitbouwen partnerschap.

3. WATERLANDSCHAP

OPMAAK GEBIEDSPROGRAMMA WATER+LAND+SCHAP 2.0 'KLIMAATROBUUSTE VALLEI VD MOLENBEEK/GONDEBEEK EN DRIESBEEK'

Nalv de projectoproep Water-Land-Schap 2.0 in 2021 werd een lokale gebiedscoalitie gevormd, bestaande uit heel wat Rodelandpartners met Dienst Integraal Waterbeleid van de Provincie als trekker. Water+Land+Schap 2.0 wil in het kader van de Blue Deal 2.0 wateroverlast en droogte aanpakken en wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid en de Europese Unie.

In 2022 maakte die gebiedscoalitie samen een voorstel van gebiedsprogramma. Dat bestaat uit concrete maatregelen om het landschap, de natuur en de landbouw in het stroomgebied van de Molenbeek/Gondebeek en de Driesbeek beter te wapenen tegen droogte en wateroverlast. De perimeter van WLS 2.0 in Melle, Merelbeke en Oosterzele valt samen de begrenzing van de stroomgebieden en is bijgevolg anders dan de Rodelandperimeter. Gavere ligt buiten de perimeter van WLS 2.0 (behoort tot een ander stroomgebied).

Landbouwers uit Melle, Merelbeke en Oosterzele werden betrokken bij de opmaak van het gebiedsprogramma tijdens de gemeentelijke infomomenten en ronde tafelgesprekken die plaatsvonden in maart 2022.

Het voorstel van gebiedsprogramma dat eind september 2022 werd ingediend bij de VLM omvatte concrete maatregelen rond de volgende krachtlijnen:

- Krachtlijn 1: infiltratie ter plaatse in plaats van afvoer en drainage
- Krachtlijn 2: duurzaam en klimaatrobust bodembeheer
- Krachtlijn 3: verbeteren van de waterkwaliteit en erosiebestrijding
- Krachtlijn 4: multifunctionele overstromingsgebieden
- Krachtlijn 5: verhogen van de waterbeschikbaarheid voor de landbouw
- Krachtlijn 6: inzetten op een natuurlijkere hydromorfologie van de waterlopen
- Krachtlijn 7: natte natuur en natuurverbindingen
- Krachtlijn 8: communicatie en participatie

Concreet vroegen de volgende coalitiepartners financiële middelen aan in het kader van de Blue Deal voor uitvoeren van concrete maatregelen ter uitvoering van het gebiedsprogramma: Provincie Oost-Vlaanderen, gemeente Merelbeke, gemeente Oosterzele & Farys.

Eind december besliste de Vlaamse Regering dat een deel van de maatregelen van het gebiedsprogramma in aanmerking kwam voor financiering via middelen uit het Vlaams Klimaatadaptatiefonds, wegens uitputting van het budget voorzien voor de waterlandschapsprojecten in Vlaanderen via Blue Deal².

---

² Het subsidiebesluit voor de toekenning van middelen uit het Vlaams Klimaatadaptatiefonds om het gebiedsprogramma van Water+Land+Schap 2.0 “Klimaatrobuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek” in uitvoering te brengen werd op 28 april 2023 goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

GEÏNTEGREERDE PROJECTEN LAND, WATER EN KLIMAAT – UGENT IHKV WATER+LAND+SCHAP 2.0

Vier groepjes studenten Bio-Ingenieur aan de UGENT werkten in het AJ 2022-2023 in het kader van het opleidingsonderdeel Geïntegreerd project land, water en klimaat rond 4 topics uit in het voorstel van gebiedsprogramma Water+Land+Schap 2.0. Dit gebeurde in samenwerking met Dienst Integraal Waterbeleid van de Provincie en een aantal coalitiepartners:

- Opstuwen van water in de bovenstroomse gebieden van de Molenbeek-Gondebeek en Driesbeek
- Ettingebos: bedreigingen voor een bron van leven
- Structuurherstel en oeverzones in het zuidelijke deel van het stroomgebied Molenbeek-Gondebeek-Driesbeek
- Herstel van de ecologische toestand van de Molenbeek Gondebeek – oeverzones noord

ONDERZOEK WATERSYSTEEM RODELAND & ‘WATER HARVESTING’ MAATREGELEN – ILVO ISM ANDERE RODELANDPARTNERS

Sinds 2020 voert het ILVO in samenwerking met studenten van verschillende universiteiten onderzoek op het volledige watersysteem van Rodeland en meer in detail op de Onderzoekskouter met als doel **inzicht te krijgen in deze watersystemen en in geschikte ‘water harvesting’ maatregelen** om:

- meer water te bufferen in de bodem en grondwaterlagen;
- de waterafvoer te vertragen bij piekregens en langer beschikbaar te houden;

- het wateraanbod voor de landbouw te vergroten.

Daartoe werden in **2020-2021** in het kader van een masterproef bij het ILVO (ism Gembloux Agro-Bio Tech – ULiège) al alle **data van oppervlakte- en grondwatermetingen** die verspreid bij verschillende Rodelandpartners aanwezig waren verzameld en geanalyseerd. Op basis van deze data werd een **conceptueel model** voor het watersysteem van Rodeland opgemaakt.

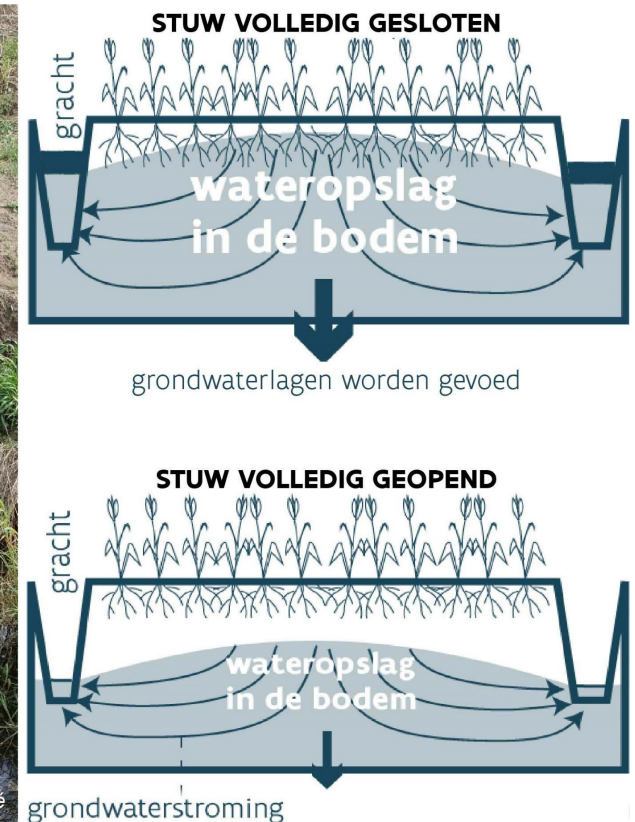
Eind **2021** lieten de financierende partners van het Rodelandproject verspreid over het studiegebied ook **5 bijkomende peilbuizen** met divers plaatsen om zo meer data ter beschikking te hebben voor de opmaak van het model (kalibratie), deze peilbuizen zullen de komende jaren worden opgevolgd door het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek (PCM). De meetresultaten zullen worden overgemaakt aan het ILVO en de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV).

In **thesisonderzoek van 2021-2022** bij het ILVO (ism UGENT & Aarhus University) dat verder bouwde op de eerste masterproef werd bekeken wat de interacties zijn tussen freatisch grondwater en oppervlaktewater binnen het watersysteem van Rodeland en hoe dat watersysteem onder bepaalde

weersomstandigheden functioneert. Dit gebeurde via het opstellen van een **numeriek model dat grondwater en oppervlaktewater koppelt** (MIKE-SHE). Voor verschillende klimaatscenario's werd de impact op de grondwaterstanden en debieten in waterlopen doorgerekend.

Als concrete 'water harvesting' maatregel werden in 2022 op de **Onderzoekskouter** van het ILVO **twee stuwen geplaatst op grachten**: één stuw op een gracht met hellingsgraad en één stuw op een vlakke gracht. Twee studenten zullen in het kader van hun masterproef (2022-2023) de impact van deze stuwen onderzoeken, zie verder bij acties 2023. Tijdens **FESTILVO** kregen de **bezoekers uitleg** bij de nieuwe stuwen en andere 'water harvesting' maatregelen op de Onderzoekskouter.

OPVOLGING WATERPEILEN EN UITWERKEN MAATREGELEN IN HET KADER VAN DROOGTE IN DE MAKEGEMSE BOSSEN DOOR ANB

Begin 2021 werd in de Makegemse bossen een meetnet bestaande uit 17 peilbuizen geïnstalleerd door het PCM in opdracht van het ANB. Deze peilbuizen worden de komende jaren verder opgevolgd.

4. NATUURONTWIKKELING

BOSUITBREIDING GOOTBOS (3,2 HA) – AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS

Via een overdracht van overheidsgronden van het ILVO naar het ANB kon een bosuitbreiding van 3,2 ha gerealiseerd worden op de in onbruik geraakte percelen van de VRV-site aan de Van Thorenburghlaan In Oosterzele. Door deze uitbreiding van het bestaande bos kan gewerkt worden aan de Natura 2000 doelstellingen voor de speciale beschermingszone BE2300044 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek'. Het doel op lange termijn is een gemengd beukenbos met voorjaarsflora, ook ter bescherming van de aanwezige bronbosvegetaties.

BOSUITBREIDING BIEST (2 HA) – GEMEENTE MERELBEKE

Eind 2022 realiseerde de gemeente Merelbeke over een oppervlakte van 2 ha een bosuitbreiding aan de Biest op graslanden die voordien aangekocht waren door de gemeente. Voorafgaand aan de aanplant werden op het perceel 4 poelen (waarvan 3 poelen in 2022) gegraven. Deze jonge bosaanplant sluit aan op het Makenbos, een waardevol privé-bos met een grote amfibieënrijkdom (oa vuursalamander). Het gaat om een gemengde aanplant met linde, zoete kers, Europese vogelkers, sleedoorn, meidoorn, hazelaar, Gelderse roos, wilde liguster,...

In 2022 ontving Merelbeke het **zilveren boslabel** van de Vlaamse overheid als erkenning voor de bosuitbreiding met een totale oppervlakte van 5,8 ha die ze als gemeente realiseerde op haar grondgebied in de periode van 2019 tot 2021.

VOORSTELLING POELENPLAN RODELAND – 10 MEI 2022

Op dinsdag 10 mei 2022 werd het [Poelenplan Rodeland](#) voorgesteld aan pers en publiek bij de poelen in de tuin van het Erfgoedhuis in Moortsele. Heel wat Rodelandpartners namen hieraan deel. De auteur van het rapport, Dominique Verbeelen van Natuurpunt Studie, stelde het rapport voor samen met gedeputeerde Riet Gillis en Mark Alderweireldt van de Provincie.

Het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen liet in 2021 30 poelen in Gavere, Oosterzele en Melle onderzoeken door Natuurpunt Studie op de aanwezigheid van amfibieën, inclusief beheeradvies op maat van elke poel. Ook worden in het rapport 30 extra locaties gesuggereerd die geschikt zijn om nieuwe poelen aan te leggen mits akkoord van de eigenaars en gebruikers van de percelen (op basis van vrijwilligheid). Zo vormt het poelenplan Rodeland een ideaal kader voor de aanleg van nieuwe poelen in de drie gemeenten, naar het voorbeeld van de gemeente Merelbeke, waar sinds 2005 uitvoering wordt gegeven aan het Poelenplan Merelbeke.

UITVOERING POELENPLANNEN – 8 NIEUWE POELEN GEGRAVEN EN 38 BESTAANDE POELEN GERUIMD IN DE RODELANDGEMEENTEN

Poelen zijn voor amfibieën, libellen en (water)planten van levensbelang. Het zijn ware hotspots voor biodiversiteit. In de gemeente Merelbeke komen de 5 in Vlaanderen inheemse salamandersoorten samen voor in een enkele poelen! De Makegemse bossen in Merelbeke zijn een echte hotspot voor amfibieën. In het natuurgebied Gondebeekvallei zijn dankzij de inspanningen van verschillende partners de kansen voor de uitbouw van een stabiele amfibieënpopulatie de laatste jaren ook sterk verhoogd. De 4 gemeenten hebben sinds 2022 allemaal een kader voor aanleg en beheer van poelen: Poelenplan Merelbeke uit 2005 en Poelenplan Rodeland uit 2021 voor Melle, Oosterzele en Gavere.

Al sinds de opmaak van haar poelenplan in 2005 werkt de gemeente Merelbeke jaar na jaar aan de uitbouw en het onderhoud van het poelennetwerk op haar grondgebied. In **2022** liet **de gemeente Merelbeke** maar liefst **6 nieuwe poelen** uitgraven op haar grondgebied: 1 poel in Makenbos bij een

privé-eigenaar, 3 poelen op percelen van de gemeente aan Biest en 2 poelen op percelen van Natuurpunt in de Gondebeekvallei. Dat brengt het totaal van nieuwe poelen in Merelbeke op 68 sinds de start van het Poelenplan in 2005.

Daarbovenop werden **34 bestaande poelen beheerd** (dikke sliblaag verwijderen, uitdiepen, vrijstellen van begroeiing zoals wilgenopslag en lisdodde,...). Het uitdiepen van de poelen helpt ook om de toekomstige klimaatontwikkelingen met oa meer droogteperiodes beter aan te kunnen.

De **jaarlijks terugkerende monitoring van 16 poelen** verspreid over de gemeente, geeft Merelbeke een goed overzicht over de aanwezige amfibieënpopulatie en hoe deze evolueert in de tijd, de gevolgen van verdroging, welke poelen beheer nodig hebben,...

Het **Regionaal Landschap Schelde-Durme** legde in 2022 een nieuwe poel aan in de Gondebeekvallei in Melle op een perceel van Natuurpunt.

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** legde 1 nieuwe poel aan en ruimde 3 poelen in Oosterzele, telkens bij particulieren. Een poel daarvan is opgenomen in poelenplan Rodeland, de andere drie liggen buiten Rodeland.

In Gavere werd door het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen een oude verlande poel hersteld op het perceel van een particulier vlakbij de Makegemse bossen.

© Ivo Adam

© Paul Haustraete

POELENFEESTJE MELLE – 2 OKTOBER 2022

Op zondagnamiddag 2 oktober werd de aanleg van een eerste nieuwe poel uit het Poelenplan Rodeland gevierd met buurtbewoners en andere geïnteresseerden, pers en Rodelandpartners. De poel werd aangelegd door het Regionaal Landschap Schelde-Durme (RLSD) op een perceel van Natuurpunt Oosterzele. Hij ligt in de Meersstraat in Melle aan de rand van een belangrijke natuurkern die bestaat uit het natuurgebied Gondebeek en het Aelmoeseneiebos, beiden op Europees niveau beschermd als Natura 2000-gebied.

Via een mensenketting werd water overgebracht van een bestaande waardevolle poel in Merelbeke naar de nieuwe poel in Melle.

Natuurpunt Oosterzele organiseerde naar aanleiding van het poelenfeestje ook gidsbeurten in het Natuurgebied Gondebeek. Het poelenfeestje was een gezamenlijke organisatie van het **RLSD, Natuurpunt Oosterzele en de gemeente Melle** ihkv het Rodelandproject.

AMFIBIEËNOVERZETACTIES – NATUURPUNT ISM GEMEENTEBESTUREN

Een dens netwerk van geschikte voortplantingspoelen voorzien is cruciaal voor de amfibieënpopulaties in Rodeland, maar ook de overzetacties van de vrijwilligers van de lokale Natuurpuntafdelingen zijn essentieel voor de amfibieën om hun geboortepoel veilig te bereiken. In de loop van februari ontwaken amfibieën uit hun winterslaap en trekken ze massaal naar beken en poelen om zich voort te planten. Tijdens hun tocht moeten ze vaak een

straat of een weg oversteken en lopen de padden, kikkers en salamanders een groot risico om overreden te worden. **Vele vrijwilligers** zijn in februari en maart 's avonds in de weer om de emmers leeg te maken en de amfibieën veilig naar de overkant van de weg te brengen. De gemeenten verlenen logistieke steun (voorzien en plaatsen van wanden en emmers). Overzicht van de overzetplaatsen per gemeente:

- Oosterzele: Lembergstraat, Hoek ter Hulst en Turkenhoek;
- Gavere: Ganzendam in Vurste en Kasteelstraat in Dikkelvenne;
- Merelbeke: Makkegemstraat en Liedermeersweg (Merelbeke Flora).

OPMAAK NATUURBEHEERPLAN PROVINCIAAL NATUURDOMEIN DROOGHOUT TE MOORTSELE EN INFOWANDELING PUBLIEK

Het Provinciaal natuurdomein Drooghout in Moortsele is een valleigebied van 33 ha dat beschermd is als Natura 2000-gebied. Het bestaat voor de helft uit bos en voor de helft uit bloemenrijk grasland en ruigte. Initieel bedoeld als overstromingsgebied ter bescherming van de woningen in Moortsele, is dit gebied intussen uitgroeid tot een waardevol natuurgebied waar natuur, landbouw, recreatie en woonveiligheid samengaan.

In 2022 liet de Provincie een natuurbeheerplan opmaken voor het gebied. Via het natuurbeheerplan wordt de basis gelegd voor een sterk en solide natuurbeheer voor de komende 24 jaar. Via dit plan wil de Provincie inzetten op het behoud en het verbeteren van de Europees beschermde flora en fauna in het gebied. Daarnaast blijft de waterbufferende functie van het gebied erg belangrijk.

Op 4 september 2022 organiseerde de Provincie een infowandeling voor omwonenden en andere geïnteresseerde burgers rond het nieuwe natuurbeheerplan voor het natuurdomein Drooghout. Er werd dieper ingegaan op de inhoud van het natuurbeheerplan. De aanwezigen kwamen te weten welke plannen de Provincie heeft met dit gebied.

OPMAAK NATUURBEHEERPLAN ILVO ONDERZOEKSKOUTER – GONDEBEEKVALLEI

Het ILVO maakte in 2022 een ontwerp-natuurbeheerplan ILVO Onderzoekskouter - Gondebeekvallei op voor 5 van zijn percelen met een totale oppervlakte van 5,6 ha gelegen ter hoogte van de Landskoutersesteenweg in het valleigebied van de Gondebeek in Merelbeke. 4,9 hectare van dit gebied ligt in een speciale beschermingszone voor natuur (SBZ – Natura 2000).

Het ILVO maakte het natuurbeheerplan op **in nauw overleg met andere Rodelandpartners**: er vonden meerdere overlegmomenten en terreinbezoeken plaats om zo tot een gedragen ontwerp natuurbeheerplan te komen.

Met het natuurbeheerplan Onderzoekskouter-Gondebeekvallei stelt ILVO een nieuwe beheeraanpak voor de betrokken percelen op. Met dit plan wil ILVO o.a. de **biodiversiteit** in het gebied verhogen door de aanplant van een nieuw bosje en de aanleg van een amfibieënpool. Op die manier bouwt ILVO mee aan een **ontbrekende schakel in de ecologische verbinding tussen het Aelmoeseneiebos en de Makegemse bossen**. Het plan voorziet ook in de mogelijke aanleg van een nieuw wandelpad dat op termijn 2 trage wegen in de buurt zal verbinden.

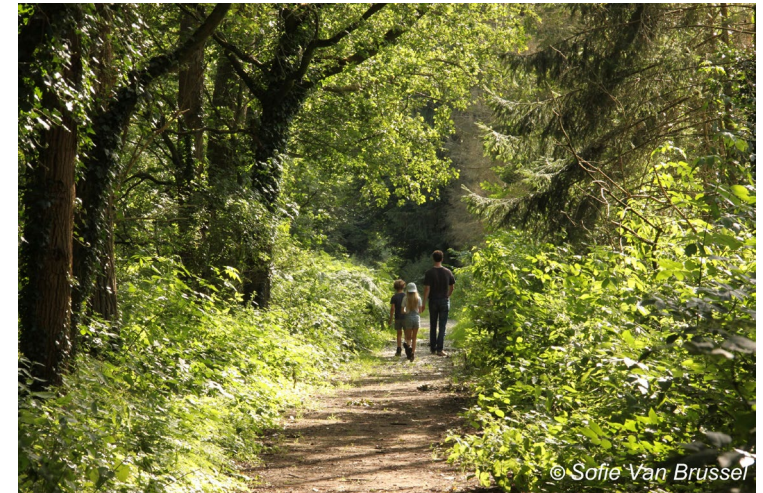

Tegelijk biedt dit plan aan ILVO als onderzoeksinstelling de kans om op lange termijn **onderzoek** te voeren naar de **effecten van extensief landbouwbeheer**, zoals o.a. de voederwaarde en samenstelling van gras afkomstig van extensief beheerd grasland, de vruchtbaarheid van de bodem, de oppervlakte- en grondwaterpeilen, het effect van schaduw op vee bij hitte, de nabije aanwezigheid van bestuivers op landbouwgewassen,...

OMZETTING BESTAANDE UBP MAKEGEMSE BOSSEN (PERCELEN VAN ANB)

Het bestaande uitgebreid bosbeheerplan (UBP) van de Makegemse bossen werd omgezet naar een nieuw natuurbeheerplan voor wat de percelen van het ANB betreft. Hierin werden ook de nog niet eerder opgenomen en nieuw verworven percelen van het ANB in de Makegemse bossen en de Driesbeekvallei opgenomen. De doelstellingen van het oude beheerplan werden integraal overgenomen in het nieuwe, waarbij de focus ligt op boshabitats en enkele speciale soorten zoals de vuur- en de kamsalamander. Het natuurbeheerplan van ANB beslaat 192 ha, waarvan 22 ha uitbreiding is tov het vroegere UBP.

De toegankelijkheidsregeling (TR) maakt nog geen deel uit van dit plan, daar zal de komende jaren verder aan gewerkt worden met de respectievelijke gemeentebesturen.

WILDE BIJENPLAN GEMEENTE MELLE

In Melle werd in 2021 door Natuurpunt Studie onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van wilde bijen. De opmaak van het [Wilde Bijenplan Gemeente Melle](#) gebeurde in opdracht van de **gemeente Melle en het Regionaal Landschap Schelde-Durme**. In totaal werden hiervoor gedurende het hele bijenseizoen (maart-september 2021) vijftien kansrijke locaties voor bijen bezocht verspreid over de gemeente. Op deze locaties werden maar liefst **103 soorten wilde bijen** waargenomen in Melle, waaronder 68 nieuwe soorten voor Melle.

Per onderzochte locatie werd op basis van de resultaten van de inventarisaties **specifiek advies** gegeven om de biodiversiteit aan wilde bijen op de locaties te behouden en voor nog meer soorten interessant te maken.

De meest soortenrijke locaties waren de Kouterslag, omgeving van de Koekoekstraat, Studio M en de bermen van het Geerbos. In Rodeland en onmiddellijke omgeving werden het **oud vliegveld van Gontrode en het kerkhof van Gontrode** geïnventariseerd.

PUBLIEKSACTIVITEITEN – NATUURPUNT

De lokale natuurverenigingen, Natuurpunt Oosterzele en Natuurpunt Boven-Schelde, organiseren jaarlijks meerdere activiteiten in Rodeland en omgeving die toegankelijk zijn voor alle geïnteresseerden, bijv. gegidste wandelingen, jaarlijks infomoment rond kikkers, padden en salamanders. Hiermee zorgen zij voor natuurbeleving, natuureducatie en meer draagvlak voor (lokale) natuur.

DE MERELBEKKERSROUTE (VERHAAL 2) – GEMEENTE MERELBEKE

Na de lancering van het eerste verhaal op 1 juli 2021, lanceerde de gemeente Merelbeke op 1 juli 2022 een tweede verhaal waarin de bijzondere bewoners van de Makegemse bossen – prachtige houtsculpturen van vogels verspreid langsheen de route – je meenemen op een nieuw avontuur doorheen het bos. Op een speelse manier kunnen gezinnen op ontdekking gaan in een stuk Europese topnatuur in Merelbeke. Natuurbeleving en natuureducatie van de bovenste plank aan de hand van een grappig en spannend verhaal!

Tijdens het broedseizoen (tussen 1 maart en 30 juni) is de Merelbekkersroute niet toegankelijk.

Bij de organisatie van de Merelbekkersroute werd van bij het begin rekening gehouden met de draagkracht van het waardevolle natuurgebied, dat tevens beschermd is als Natura 2000-gebied. De dienst Jeugd ging daarvoor in nauw overleg met de dienst Leefmilieu van de gemeente en met andere Rodelandpartners zoals de boswachter van het Agentschap voor Natuur en Bos en de lokale Natuurpuntafdeling.

© Sofie Van Brussel

1. OOGSTLANDSCHAP

MASTERPROEF, STAGE EN ANDERE PROJECTEN MET STUDENTEN

In het academiejaar (AJ) 2022-2023 en 2023-2024 doen een aantal studenten in het kader van hun masterproef onderzoek dat verband houdt met thema's van de werkgroep oogstlandschap. Hun studiegebied ligt in Rodeland en/of ze werken rond onderzoeksvragen met directe relevantie voor acties binnen het Rodelandproject. Ze zullen hun onderzoeksresultaten en conclusies voor de praktijk naar het publiek communiceren op het demomoment van 28 juni op de Proefhoeve van Bottelare:

- *De impact van verschillende bloemenmengsels naar de aantrekkelijkheid voor pollinatoren in een landbouwlandschap*: testen van verschillende bloemenmengsels die kunnen gebruikt worden in akkerranden naar hun potentieel voor het aantrekken van bestuivers ikv bestuiving – **UGENT** – AJ 2022-2023
- *Blooming allies: the beneficial role of flower strips in natural pest management*: testen van verschillende bloemenmengsels die kunnen gebruikt worden in akkerranden naar hun potentieel voor het aantrekken van natuurlijke vijanden ikv natuurlijke plaagbestrijding – **HOGENT & UGENT** – AJ 2022-2023
- *Brengen houtsnippers soelaas in de landbouw?* – **Proefhoeve Bottelare (UGENT-HOGENT) & ILVO** – AJ 2022-2023 (valt ook onder KLE)
- Vervolgproject op *Brengen houtsnippers soelaas in de landbouw?* – **Proefhoeve Bottelare (UGENT-HOGENT) & ILVO** – AJ 2023-2024 (valt ook onder KLE)

RODELANDBROOD

Voor 2023 zijn de volgende initiatieven gepland ihkv het Rodelandbrood:

- Organisatie ontmoetingsmomenten met alle ketenpartners;
- Marketing (oa veldpanelen en broodzakken);
- Mogelijkheden uitbreiding keten met extra bakkers;
- Begeleiden rassenkeuze en uitzaai 3de seizoen;
- Communicatie (oa rond lancering brood met nieuwe oogst);
- Uitbouw duurzaam samenwerkingsverband (draagvlak en financiering voor verlenging project);
- ...

KIEVIT – ACTIES 2023

In 2023 gaan de vrijwilligers van **Natuurpunt Oosterzele** in samenwerking met de lokale landbouwers, het ILVO en de Proefhoeve van Bottelare verder met het inventariseren en het markeren van kievitnesten en het sensibiliseren van landbouwers ivm het vrijwaren van de nesten. Ook aan andere akkervogels zoals veldleeuwerik wordt aandacht besteed bij de inventarisatie.

ZWALUWEN

In 2023 nemen de Rodelandpartners volgende initiatieven ivf zwaluwen:

- **Extra kunstnesten:** het **Regionaal Landschap Schelde-Durme (RLSD)** voorziet extra kunstnesten bij de gebouwen van het Biocentrum Agri-Vet van UGENT (Proefhoevestraat 18, naast de E40) ter bevordering van de aanwezige huiszwaluwpopulatie;
- **Infonamiddag ‘Zwaluwen op je erf’:** het **ILVO** en **RLSD** organiseren op **13 juni 2023** samen een infonamiddag voor rundveehouders, andere land- en tuinbouwers en geïnteresseerde burgers.
- **Adviesverlening bij dakrenovatie ivf kolonie gierzwaluw:** **Natuurpunt Boven-Schelde** zal de particulier van de woning waar de enige bezette nesten van gierzwaluw werden aangetroffen, voorzien van het nodige advies ivf behoud populatie bij een geplande dakrenovatie.

AGROFORESTRY – ACTIES 2023

In 2023 wordt de potentiële koolstofopslag over een termijn van 30 jaar van de case in Oosterzele ingeschat via een literatuurstudie, veldmetingen en simulaties d.m.v. CARAT (de CARbon Agroforestry Tool). Wat de veldmetingen betreft, wordt begin 2023 een **nulmeting** uitgevoerd voor de **koolstofmonitoring**. Nadien zal die koolstofmonitoring gebeuren op 5 jaar en op 10 jaar na aanplant. In 2023 wordt ook gestart met de **fondsenwerving** voor de **koolstofvergoeding** aan de landbouwer (opstart samenwerking met bedrijven die aan CO2 compensatie willen doen).

VISIE VOOR LANDBOUW

In 2023 wordt gestart met de verkenning voor de opmaak van een visie voor landbouw voor de 4 Rodelandgemeenten.

KORTE KETEN

Merelbeke werkt in 2023 verder aan haar lokale voedselstrategie.

Voor de vier Rodelandgemeenten zal worden bekeken of er vanuit het Rodelandproject een gezamenlijk initiatief kan opgestart worden ter bevordering van de korte keten producten.

Ook in 2023 zal bij de activiteiten die vanuit het Rodelandproject worden georganiseerd zoveel mogelijk worden gewerkt met lokale korte keten producten. Op de fietstocht van 10 september 2023 (zie verder) zullen de lokale producenten langsheen de route in de kijker worden gezet.

BOERENDAG – ‘BOER ZOEKT NATUUR, NATUUR ZOEKT BOER’ – 24 JUNI 2023

In het kader van het overkoepelend project ‘Boer zoekt natuur, natuur zoekt boer’ van Natuurpunt en ABS organiseert Natuurpunt Boven-Schelde samen met ABS een wandeling voor land- en tuinbouwers uit Gavere, Melle, Merelbeke, De Pinte en Zwijnaarde.

**Boer zoekt natuur
Natuur zoekt boer**

MEERJARIGE BLOEMENRANDEN – PDPO-PROJECT

Het initiatief van 2022 rond het inzaaien van meerjarige bloemenranden door land- en tuinbouwers in het kader van het PDPO-project ‘Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland’ wordt in 2023 hernomen. Landbouwers zullen opnieuw een overeenkomst kunnen afsluiten voor 1 jaar met inzaai in het voorjaar (inzaai 15 maart – 15 juni 2023) of in het najaar (inzaai 1 september – 15 oktober 2023). Voor de inzaai in het najaar zal opnieuw gratis een meerjarig inheems bloemenmengsel ter beschikking worden gesteld, samengesteld in functie van het bevorderen van bestuivers en van natuurlijke vijanden van plaaginsecten.

GROEPSAANKOOP & INFOAVOND RIETZWENKGRAS & BLOEMENRANDEN – PDPO-PROJECT

In het kader van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' wordt ook gewerkt rond verbeteren van de bodemkwaliteit. Op de Proefhoeve van Bottelare wordt al een aantal jaren onderzoek gedaan naar rietzwenkgras als onderzaai in maïs. Omwille van de positieve effecten op bodemkwaliteit, gewasdiversiteit en het tegengaan van nitraatuitspoeling in maïsteelt zal deze combinatie toegelicht worden aan de land- en tuinbouwers op een infoavond in maart 2023: *“Beperk nitraatuitspoeling, verbeter je bodemkwaliteit en zet in op (bio)diversiteit met rietzwenkgras en bloemenranden.”* Landbouwers uit de 4 Rodelandgemeenten kunnen na de infoavond ook deelnemen aan een **gratis groepsaankoop zaigoed rietzwenkgras** en begeleiding op maat door Boeren natuur Vlaanderen. Er zal worden gekozen voor een ras dat ook heel goed scoort wat betreft voederkwaliteit bij inkuilen.

DEMOMOMENT BODEMGEZONDHEID, BLOEMENRANDEN & MENGTEELTEN – PDPO-PROJECT

Na het demomoment rond bloemenranden van juni 2022, zal op 28 juni 2023 op de Proefhoeve van Bottelare in het kader van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' een praktijkgerichte demovoormiddag worden georganiseerd waarbij bodemkwaliteit centraal staat. Volgende topics zullen daarbij aan bod komen: bodemgezondheid (chemisch, fysisch, biologisch), voordelen van mengteelten van granen & vlinderbloemigen en van wisselteelten voor de bodemkwaliteit, eerste onderzoeksresultaten van het inwerken houtsnippers in de bodem (cfr. Masterproef 2022-2023), belang van beheer en van het juiste zadenmengsel voor nuttigen en bestuivers in bloemenranden (cfr. Masterproef 2022-2023).

Bij elke topic zal ook even stilgestaan worden bij de bestaande steunmaatregelen voor land- en tuinbouwers.

DEMOMOMENT NIET-KERENDE BODEMBEWERKING & RIETZWENKGRAS IN ONDERZAAI – PDPO-PROJECT

Op 23 augustus 2023 zal in het kader van PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' een demomoment worden georganiseerd op een landbouwbedrijf in Oosterzele waar o.a. volgende topics aan bod zullen komen: voordelen van niet-kerende bodembewerking met machinedemo en demo en bespreking rietzwenkgras in onderzaai met maïs.

FIETSEN DOOR HET LANDBOUWLANDSCHAP VAN RODELAND: ONTDEK, PROEF EN VERKEN! – PDPO-PROJECT EN KORTE KETEN

Om de inwoners van de 4 Rodelandgemeenten te laten kennismaken met de thema's van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' zal op zondagnamiddag 10 september 2023 een **fietstocht** worden georganiseerd in Rodeland. Onderweg zullen de deelnemers ontdekken hoe landbouwers ons landschap versterken. De drie thema's van het PDPO-project, nl. bloemenranden, bodemkwaliteit en houtige kleine landschapselementen, zullen worden geïllustreerd op de stopplaatsen. Daarnaast zullen ook lokale korte ketenproducten in de kijker gezet worden langsheen de fietsroute.

2. KLE

MASTERPROEF, STAGE EN ANDERE PROJECTEN MET STUDENTEN

In het academiejaar (AJ) 2022-2023 en 2023-2024 doen een aantal studenten in het kader van hun masterproef onderzoek dat verband houdt met houtige KLE. Hun studiegebied ligt in Rodeland en/of ze werken rond onderzoeksvragen met directe relevantie voor acties binnen het Rodelandproject:

- Oogstpotentieel van landschapshout in Rodeland – **ILVO & ForNaLab (UGENT)** – AJ 2022-2023 (2 masterproeven op verschillende schaal)
- Brengen houtsnippers soelaas in de landbouw? – **Proefhoeve Bottelare (UGENT-HOAGENT) & ILVO** – AJ 2022-2023
- Vervolgproject op Brengen houtsnippers soelaas in de landbouw? – **Proefhoeve Bottelare (UGENT-HOAGENT) & ILVO** – AJ 2023-2024

SAMENAANKOOPACTIES VOOR INHEEMS PLANTGOED (BOMEN EN STRUIKEN)

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseert jaarlijks een groepsaankoop inheemse bomen en struiken met afhaalpunten in elke gemeente binnen haar werkingsgebied (o.a. **Gavere en Oosterzele**).

De **gemeente Merelbeke** zal in 2023 weer haar initiatief om 1 boom of 2 struiken gratis te schenken aan haar inwoners hernemen. Daarnaast kan je als inwoner van Merelbeke bijkomend nog extra bomen en struiken bestellen aan een voordelig tarief.

Vanaf 2023 kunnen inwoners uit **Melle** ook deelnemen aan de groepsaankoop plantgoed “Behaag je tuin”, die georganiseerd wordt door het **Regionaal Landschap Schelde-Durme** ism andere regionale landschappen uit Vlaanderen.

De **Provincie** organiseert jaarlijks een groepsaankoop plantgoed voor land- en tuinbouwers en imkers, met sinds 2022 ook een afhaallocatie in Rodeland (ILVO, Merelbeke).

GROEPSAANKOOP MACHINAAL KNOTTEN

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseert in 2023 opnieuw een groepsaankoop machinaal knotten. Gemeentebesturen, andere overheden en particulieren in het werkingsgebied (o.a. Gavere en Oosterzele) kunnen hieraan meedoen.

ACTUALISATIE GEMEENTELIJKE SUBSIDIEREGLEMENTEN KLE – PDPO-PROJECT

De bestaande gemeentelijke subsidiereglementen voor KLE van de vier Rodelandgemeenten zijn aan een update toe. In het kader van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' gaan we in 2023 samen met de vier gemeentebesturen aan de slag om de bestaande subsidiereglementen te actualiseren, te verduidelijken en te vereenvoudigen.

UITBOUW LOKALE BIOMASSAKETEN UIT LOKAAL LANDSCHAPSHOUT IN RODELAND – OOST-VLAAMS KLIMAATFONDS

Het proefproject van Dienst Landbouw en Platteland van de Provincie met steun van het Oost-Vlaams Klimaatfonds heeft als doel om na te gaan wat de kansen zijn voor de uitbouw van een biomassaketen in Rodeland om zo te komen tot een duurzame valorisatie van landschapshout. Op de planning voor 2023 staat:

- Uitbouwen partnerschap en mogelijk vervolgtraject biomassaketen Rodeland:
  - Interesse en ambitieniveau Rodelandpartners in kaart brengen via een gerichte bevraging;
  - Bij voldoende interesse partners: voorbereiden vervolgtraject, bijv. uitwerken LEADER-voorstel

- Terugkoppelen met **OVAM**: grondstoffenverklaring snippers & analyse + bespreken ontwerp beheerplan
- Onderzoek, voorbereiding en uittesten verschillende pistes valorisatie:
  - **Energie**
    - **Houtsnippers** voor geplande **biomassaketel** De Kluize: nieuwe afzet zoeken nu de biomassaketel in de sporthal niet meer doorgaat;
    - **Pelletproductie** voor kleinere verbruikers en eigenaars van KLE: 2de test onder gewijzigde omstandigheden en kwaliteitsanalyse pellets. Indien draagvlak voor pilootinstallatie: financiering & haalbaarheid, uitbouw samenwerkingsverband met partners en externe partijen.
  - **C-bemesting bij landbouwers**
    - Opvolgen onderzoek (o.a. masterproef Proefhoeve-ILVO) en pilootproject bij biolandbouwer.

3. WATERLANDSCHAP

UITVOERING GEBIEDSPROGRAMMA WATER+LAND+SCHAP 2.0 'KLIMAATROBUUSTE VALLEI VD MOLENBEEK/GONDEBEEK EN DRIESBEEK'

Na toekenning van financiële middelen uit het Vlaams Klimaatadaptatiefonds door de Vlaamse Regering aan het project Water+Land+Schap 2.0 "Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek", zal gestart worden met de uitvoering van het gebiedsprogramma.

ONDERZOEK WATERSYSTEEM RODELAND, 'WATER HARVESTING' MAATREGELEN & INFOMOMENT MET DEMO – ILVO

In het kader van de twee masterproeven wordt in **2022-2023** bij het ILVO (ism KULeuven) onderzocht wat de **impact van stuwen op kleine grachten is op het watersysteem**, zowel op perceelsniveau als op niveau van het watersysteem Rodeland. Bij het onderzoek op perceelsniveau zal specifiek de impact van een stuw op een gracht met helling worden onderzocht. Op niveau van het watersysteem zal onderzocht worden hoe kleinschalige grachten en stuwen kunnen worden geïntegreerd in het numeriek model MIKE-SHE mits herkalibratie.

In het **najaar van 2023** zal het ILVO ism met enkele andere Rodelandpartners op de Onderzoekskouter een **demomoment rond de stuwen en andere 'water harvesting' maatregelen organiseren** voor land- en tuinbouwers, andere actoren actief in de sector,...

In **2023-2024** zal op het **ILVO** in het kader van een masterthesis (ism UGENT) onderzoek worden gedaan naar het implementeren van een **open-source alternatief voor het MIKE-SHE model**, zodat de modellering ook betaalbaar/buikbaar wordt voor openbare besturen en andere partners.

OPVOLGING WATERPEILEN EN UITWERKEN MAATREGELEN IKV DROOGTE IN DE MAKEGEMSE BOSSEN DOOR ANB

Begin 2021 werd in de Makegemse bossen een meetnet bestaande uit 17 peilbuizen geïnstalleerd door het PCM in opdracht van het ANB. Deze peilbuizen worden de komende jaren verder opgevolgd. Op basis van verdere analyse zullen maatregelen ter remediëring van verdroging uitgewerkt worden.

4. NATUURONTWIKKELING

BOSUITBREIDING RATTEPAS MET PLANTACTIE MET SCHOLEN (1,8 HA) – AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS

In februari 2023 staat een plantactie aan het Rattepasbos in Oosterzele op het programma. De leerlingen van het 4de, 5de en 6de leerjaar van drie lagere scholen uit Oosterzele zullen het Agentschap voor Natuur en Bos meehelpen met de aanplant van 1,8 ha bos. De gemeente Oosterzele zal helpen bij de organisatie van de plantactie. De leerlingen zullen er onder leiding van de boswachter zomereik, haagbeuk, boskers, winterlinde en zwarte els aanplanten in groepen. Daarnaast zal ook een bosrand met o.a. meidoorn, sleedoorn en hazelaar worden aangeplant.

Hierdoor zal het Rattepasbos in het totaal 8 ha groot worden. Een amfibieënpool en een nieuw wandelpad zullen het geheel vervolledigen. Het Rattepasbos en het provinciaal natuurdomein Drooghout (overstromingsgebied Moortsele) vormen één geheel en maken samen deel uit van de Europese topnatuur die gelegen is in de zandleemstreek en Rodeland.

INFOWANDELING & UITVOERING NATUURBEHEERPLAN ILVO ONDERZOEKSKOUTER – GONDEBEEKVALLEI

Op zondagvoormiddag 7 mei organiseert het ILVO in het kader van de publieke consultatieronde voor zijn natuurbeheerplan een infowandeling voor geïnteresseerde inwoners, landbouwers, natuurliefhebbers,... langs de percelen waarvoor een natuurbeheerplan werd opgemaakt.

Na afloop van de publieke consultatieronde en goedkeuring van het natuurbeheerplan zal in het najaar van 2023 begonnen worden met de uitvoering van het natuurbeheerplan door het ILVO i.s.m. een aantal Rodelandpartners:

- **Aanleg pool** door de gemeente Merelbeke na de zomer. Hierdoor wordt het netwerk van bestaande poelen in de Gondebeekvallei versterkt;

- **Omzetten van 2,8 ha productief grasland in extensief, soortenrijk grasland** door het instellen van een geschikt maairegime en beweiding.
- **Bosuitbreiding** via een **plantactie** met o.a. ILVO-personeelsleden en met steun van de Bosgroep Midden Oost-Vlaanderen en de Provincie:
  - Aanplant van 1,4 ha bos: 0,7 ha hiervan bevindt zich in SBZ en zal worden aangeplant naast de nieuwe poel; de 0,7 ha buiten SBZ zal nadien worden beheerd als hakhout;
  - Aanplant verspreide bomengroepen (houtkant): in een strook van ongeveer 20m breed langs de beek met een totale oppervlakte van 1,4 ha en aansluitend bij een bestaand bos. Doel is het verhogen van de biodiversiteit door het creëren van een geleidelijke overgang tussen de Gondebeek en de hoger gelegen graslanden waarop nadien een mantel-zoombeheer zal worden toegepast.

AANPLANT HOUTKANT GONDEBEEKVALLEI – NATUURPUNT

De vrijwilligers van Natuurpunt zullen een houtkant aanplanten in de Gondebeekvallei bestaande uit besdragende struiken.

INFOWANDELING RODELAND VOOR PRIVATE BOSEIGENAARS – BOSGROEP MIDDEN OOST-VLAANDEREN

De Bosgroep Midden-Oost-Vlaanderen zal in de 2de helft van juni een infomoment met wandeling organiseren voor private bouseigenaars uit de 4 Rodelandgemeenten. De deelnemers zullen meer te weten komen over het Rodelandproject, welke subsidies mogelijk zijn voor bossen en hoe de Bosgroep hen kan ondersteunen om bij het duurzaam beheer van hun bos.

SENSIBILISERING PRIVATE EIGENAARS – GAVERE

Als vervolg op het infomoment bebossing dat in 2021 werd georganiseerd voor private eigenaars van geschikte percelen om te bebossen in Gavere, zullen in 2023 eigenaars van percelen die in aanmerking komen voor bebossing per brief worden aangeschreven door de gemeente. Vrijblijvend zal hen een informatiesprek op maat met terreinbezoek worden aangeboden waarbij ze advies kunnen krijgen over de bebossingsmogelijkheden op hun perceel/percelen, de nodige vergunningen, subsidiemogelijkheden,... Dit is een samenwerking tussen de **gemeente Gavere** en het **Bosloket** van de Provincie.

© Lene Van Langenhove

AANPLANTINGEN DOOR PRIVATE EIGENAARS

In Rodeland zullen een aantal private eigenaars in het plantseizoen 2023-2024 extra bos aanplanten, ze krijgen hierbij ondersteuning van de Bosgroep Midden Oost-Vlaanderen (oa opmaken beplantingsplan, aanvragen vergunning & subsidies, bestellen plantgoed,...). Het gaat onder andere om bosuitbreiding van 0,77 ha aansluitend bij het Makenbos in Munte.

OMZETTING BESTAANDE UBP MAKEGEMSE BOSSEN (PERCELEN VAN PRIVATE EIGENAARS)

In 2023 wordt het bestaande uitgebreid bosbeheerplan (UBP) van de Makegemse bossen omgezet naar een nieuw natuurbeheerplan voor wat de percelen van private bouseigenaars betreft. De Bosgroep Midden Oost-Vlaanderen zal de private bouseigenaars begeleiden bij dit proces. Het gaat om 12 private bouseigenaars met een bosoppervlakte van 67,7 ha.

UITVOERING POELENPLANNEN

Aan het eind van de zomer 2023, wanneer het grondwater het laagste staat en de amfibieën de poelen verlaten hebben, zullen weer bestaande poelen worden geruimd en enkele nieuwe worden aangelegd door de Rodelandpartners. Hieronder volgt een overzicht van de planning per partner, mogelijks kunnen hier nog een aantal wijzigingen optreden.

Bij de gemeente Merelbeke staat al de aanleg van een nieuwe poel op het perceel van het ILVO in de Gondebeekvallei op het programma (zie NBP ILVO), net als de ruiming van 6 poelen verspreid over de gemeente. Hierdoor zullen de 40 poelen met achterstallig beheer, die dankzij de jaarlijkse monitoringscampagne in de gemeente geïdentificeerd werden, in 2022 en 2023 allemaal zijn geruimd.

De gemeente Oosterzele bekijkt of het mogelijk is om de poelen in de tuin van het erfgoedhuis van Moortsele te laten ruimen. Bijkomende moeilijkheid is daar dat zeer omzichtig te werk moet worden gegaan en grote hoeveelheden slib zullen moeten worden afgevoerd.

Het ANB zal in 2023 een nieuwe poel aanleggen in het Rattepasbos in Oosterzele.

De Provincie Oost-Vlaanderen zal in het kader van de uitvoering van het NBP voor het provinciaal natuurdomein Drooghout bijkomende poelen laten aanleggen en de bestaande ondiepe greppelstructuur van het gebied onderhouden.

De Bosgroep Midden Oost-Vlaanderen zal 1 poel aanleggen aan de bosrand en 1 bestaande bospoel ruimen bij een private boseigenaar in Oosterzele (Betsberg). Verder zal ook op de Kattenberg in Oosterzele een nieuwe poel worden aangelegd. Daarnaast zal de Bosgroep in Munte aan de Asselkouter een nieuwe poel aanleggen naast een privébos.

Het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen zal een aantal poelen aanleggen en ruimen verspreid over Gavere en Oosterzele.

ForNaLab (UGENT) zal een aantal kleine bospoelen op haar site in Gontrode laten ruimen.

MONITORING AMFIBIEËNPOPULATIES

Zoals de voorgaande jaren, zullen ook in 2023 in de gemeente Merelbeke 16 poelen worden gemonitord.

Het INBO organiseert in 2023 een onderzoek naar de staat van instandhouding en populatiegrootte van de salamanderpopulaties in de Makegemse

bossen. Hierbij wil men o.a. de methode van het Environmental DNA (eDNA)³ uitbreiden, zodat niet enkel de aan- of afwezigheid van bepaalde soorten kan worden vastgesteld, maar ook een kwantitatieve analyse van de populatiegrootte kan worden uitgevoerd.

AMFIBIEËNOVERZETACTIES & VOORBEREIDING ONTSNIPPERINGSMAATREGELEN – NATUURPUNT ISM GEMEENTEBESTUREN

Ook in het vroege voorjaar van 2023 gaan de vrijwilligers van de lokale Natuurpuntafdelingen weer op pad om honderden amfibieën weer veilig naar de overkant van de straat te brengen.

Parallel zijn ook een aantal ontsnipperingsinitiatieven in voorbereiding, die een duurzaam, minder arbeidsintensief alternatief op lange termijn vormen:

- Amfibieëntunnels Lembergstraat/Landskoutersesteenweg: de aanleg van de 5 amfibieëntunnels hangt samen met de uitvoering van de rioleringswerkzaamheden in Landskouter, hiervoor kende het ANB in 2021 al een ProjectSubsidie Natuur (PSN) toe aan de gemeente Merelbeke, die samen met de gemeente Oosterzele zal instaan voor de restfinanciering;
- Amfibieëntunnels Makkegemstraat: ANB, de gemeente Merelbeke en Natuurpunt bekijken samen de mogelijkheden;
- Amfibieëntunnels Ganzendam: ANB, de gemeente Gavere en Natuurpunt bekijken samen de mogelijkheden.

---

³ *Environmental DNA (eDNA) is een methode om de aanwezigheid van soorten in een water aan te tonen. De methode is gebaseerd op het feit dat alle in het water levende dieren via faeces, huidcellen en urine DNA in het water achter laten. Door het unieke oplossende vermogen van water verspreidt dit DNA zich over een groot oppervlak. De methode environmental DNA richt zich op dit in het water aanwezige DNA. Door watermonsters te nemen en het DNA hieruit te extraheren via een speciale methode is het mogelijk de aanwezigheid van een soort in het water aan te tonen zonder dat de soort zelf gevangen hoeft te worden.*

MAATREGELEN WILDE BIJENPLAN GEMEENTE MELLE

Het Regionaal Landschap Schelde-Durme zal samen met de gemeente Melle bekijken welke maatregelen van het Wilde Bijenplan, zoals bijv. de aanplant van houtkanten, kunnen worden uitgevoerd om de kansen voor wilde bijen te verhogen in de gemeente.

MONITORING BESTUIVERS BIJ HET ILVO IHKV HET SPRING-PROJECT

Vanaf 2023 start het **Instituut van Natuur en Bosonderzoek ism het ILVO** met het monitoren van bestuivers op 10 locaties verspreid over de Onderzoekskouter. Elke maand tussen april en september zullen door een team van het INBO op die locaties insecten geïventariseerd worden via vangschalen en het aflopen van transecten met netten. Dit initiatief kadert in het Europees project SPRING, wat staat voor: *Strengthening Pollinator Recovery through INdicators and monitorinG* en wil o.a. inzicht verwerven in vangsmethodes voor de monitoring van bestuivers.

CONNECTIVITEIT VOOR SOORTEN – MAKEGEMSE BOSSEN

Het ANB zal via een gerichte studieopdracht de connectiviteit en de missing links voor verschillende soortengroepen in de omgeving van de Makegemse bossen in beeld laten brengen.

VLEERMUIZEN

Verschillende initiatieven zijn in voorbereiding:

- De ijskelder en het paviljoen op domein Borgwal van Gebroeders Ebergiste in Vurste zullen respectievelijk worden ingericht als **winter- en zomer(kraamkolonie)verblijf** voor vleermuizen door Gebroeders Ebergiste ism met Vespertillio en Patine Architecten;
- ANB zal het overlegtraject rond **beperven van lichthinder** verderzetten met de gemeente Merelbeke en opstarten met de andere 3 Rodelandgemeenten;
- Onderzoeken mogelijkheden opstarten van een gezamenlijk initiatief tot **vleermuisvriendelijke inrichting van een aantal bunkers** in Rodeland en omgeving⁴. Indien er voldoende interesse en draagvlak is, kunnen ook andere aspecten worden meegenomen zoals landschap, erfgoed, educatie, recreatie,... en kan mogelijks een breed partnerschap ontstaan;
- Organisatie vleermuiswandeling door ANB begin september.

---

⁴ Verspreid over de 4 Rodelandgemeenten liggen maar liefst 150-tal betonnen bunkers van het Bruggenhoofd Gent, gebouwd tussen WOI en WvOII, toen de nieuwe oorlogsdreiging voelbaar werd. Een unieke situatie, niet alleen cultuurhistorisch en landschappelijk, maar ook ecologisch aangezien bunkers onder de juiste omstandigheden kunnen dienst doen als overwinteringsplaats voor vleermuizen.

TRAGE WEG IN DE GONDEBEEKVALLEI

De Neerstraat in Merelbeke en de Lembergstraat in Landskouter waren vroeger verbonden via een trage weg, opgenomen als 'Sentier n° 17' in de Atlas der Buurtwegen. Het oorspronkelijke tracé ligt voor een deel op de gemeentegrens (Merelbeke-Oosterzele). Het opnieuw openstellen van deze verbinding voor wandelaars zou een betere recreatieve ontsluiting van het natuurgebied Gondebeekvallei en de ILVO Onderzoekskouter mogelijk maken. Er is grote vraag naar een betere recreatieve ontsluiting voor wandelaars, afgestemd op de ecologische draagkracht van het gebied.

Het natuurgebied Gondebeekvallei sluit aan bij het Aelmoeseneiebos, deze vormen samen een zeer waardevol natuurgebied, tevens VEN en Natura 2000, op de grens tussen de gemeenten Merelbeke, Oosterzele en Melle. Het ontwerp natuurbeheerplan ILVO Onderzoekskouter – Gondebeekvallei voorziet een verhoging van de biodiversiteit op de ILVO-percelen langs de beek, o.a. via bebossing en aanleg van een poel. Ook de aanleg van een stuk nieuw wandelpad met haag is voorzien in dat ontwerp natuurbeheerplan. Dit zou op termijn mee kunnen zorgen voor de verbinding tussen trage weg n°17 en trage weg n°26 in de richting van Moortsele.

De **gemeente Merelbeke** zal samen met **vzw Trage Wegen** en de **eigenaars van de betrokken percelen** bekijken hoe de openstelling van de trage weg kan worden gerealiseerd. Ze kunnen hierbij op de steun rekenen van een aantal andere Rodelandpartners.

PUBLIEKSACTIVITEITEN – NATUURPUNT

De lokale natuurverenigingen, Natuurpunt Oosterzele en Natuurpunt Boven-Schelde, organiseren jaarlijks meerdere activiteiten die toegankelijk zijn voor alle geïnteresseerden, bijv. gegidste wandelingen, jaarlijks infomoment rond kikkers, padden en salamanders. Hiermee zorgen zij voor natuurbeleving, natuureducatie en meer draagvlak voor natuur.

DE MERELBEKKERSROUTE(VERHAAL 3) – GEMEENTE MERELBEKE

Vanaf 1 juli 2023 zullen gezinnen een nieuw avontuur van de Merelbekkers kunnen beleven in de Makegemse bossen. Het gaat om dezelfde route met de vertrouwde en een aantal nieuwe hoofdpersonages, maar een ander verhaal en nieuwe spelopdrachten. Ontdek op een speelse manier een stuk Europese topnatuur in Merelbeke!

Tijdens het broedseizoen (tussen 1 maart en 30 juni) is de Merelbekkersroute niet toegankelijk. Bij de organisatie van de Merelbekkersroute werd van bij het begin rekening gehouden met de draagkracht van het waardevolle natuurgebied, dat tevens beschermd is als Natura 2000-gebied. De dienst Jeugd ging daarvoor in nauw overleg met de dienst Leefmilieu van de gemeente en met andere Rodelandpartners zoals de boswachter van het Agentschap voor Natuur en Bos en de lokale Natuurpuntafdeling.

RODELAND EN DEELPROJECTEN FINANCIIEEL

BASISFINANCIERING PROJECT & UITGAVEN

Via het addendum van 1 juli 2022 bij de samenwerkingsovereenkomst wordt het Rodelandproject door de 20 partners verlengd tot 31 december 2025 en verhogen de financierende partners hun jaarlijkse bijdrage tot de volgende bedragen (vanaf 2022):

- Agentschap voor Natuur en Bos € 30.000
- Provincie Oost-Vlaanderen: € 30.000
- Gemeente Merelbeke € 7.500
- Gemeente Gavere € 4.500
- Gemeente Melle € 7.500
- Gemeente Oosterzele € 7.500
- **TOTAAL € 87.000**

De Bosgroep Midden Oost-Vlaanderen draagt bij via de omkadering van de coördinator (overhead en andere ondersteuning) en centraliseert de basisbijdragen. Dit wordt geraamd op 15 % van de totale basisbijdrage.

Hierna volgt een overzicht van inkomsten en uitgaven vanaf de ondertekening van de overeenkomst op 5 juli 2019 tot en met 31 december 2022, opgesplitst in projectkosten enerzijds en personeel- en werkingskosten anderzijds.

Projectkosten

De jaarlijkse projectkosten (communicatie, organisatie evenementen, catering,...) zijn begroot op 10.000 euro. Elk jaar wordt 10.000 euro van de partnerbijdragen gereserveerd hiervoor. Het deel van het voorziene projectbudget dat niet gependeed wordt, wordt sinds 2021 overgedragen naar het volgende jaar. Door de beperkte uitgaven in 2022, kan er € 10.463,60 worden overgedragen naar 2023.

De **projectkosten** van 2022 hadden hoofdzakelijk betrekking op de uitgaven voor:

- Versnaperingen of lunch bij de georganiseerde infomomenten en andere evenementen;
- Fotograaf bij het ondertekenenmoment;
- Huur verplaatsbaar toilet bij twee evenementen.

Budget projectkosten Rodeland					
Jaar	Projectkosten	Jaarlijkse partnerbijdrage projectkosten	Cumulatieve kalenderjaar (saldo)	overdracht naar volgend	Opmerking
2019 (*)	931,50 €	- €	-	931,50 €	Geen partnerbijdragen opgevraagd in 2019
2020	7.720,00 €	8.651,50 €		- €	Resterend projectbudget gebruikt ter vereffening van negatief totaal saldo
2021	7.136,14 €	10.000,00 €		2.863,86 €	Overdracht van restbudget naar 2022
2022	2.400,26 €	10.000,00 €		10.463,60 €	Overdracht van restbudget naar 2023

(*) Nog geen partnerbijdragen opgevraagd in 2019.

Personeel- en werkingskosten

De **werkingskosten van 2022** hebben betrekking op de kosten voor mobiele telefonie, verplaatsingen, softwarelicenties en kopies van de projectcoördinator.

De **personeelskosten van 2022** hebben betrekking op de brutoloon, patronale rsz, eindejaarspremie, fietsvergoeding, vakantiegeld, maaltijdcheques.

Budget personeel- & werkingskosten Rodeland							
Jaar	Personeelskosten	Werkingskosten	Totaal (werking+personeel)	Jaarlijkse partnerbijdrage personeel & werking	Saldo per jaar	Saldo cumulatief	
2019 (*)	5.012,11 €	1.114,84 €	6.126,95 €	- €	- 6.126,95 €	- 6.126,95 €	
2020	33.290,84 €	742,30 €	34.033,14 €	39.348,50 €	5.315,36 €	- 811,59 €	
2021	57.719,80 €	890,45 €	58.610,25 €	53.000,00 €	- 5.610,25 €	- 6.421,84 €	
2022	78.629,81 €	1.390,07 €	80.019,88 €	77.000,00 €	- 3.019,88 €	- 9.441,72 €	

(*) Nog geen partnerbijdragen opgevraagd in 2019.

Het negatieve saldo van 2022 werd bijgesteld door de Bosgroep, als partner die instaat voor beheer van de middelen van het Rodelandproject en omkadering van de coördinator (overhead en andere ondersteuning).

PDPO-PROJECT “SAMEN+WERKEN AAN HET LANDBOUWLANDSCHAP IN RODELAND”

Dit project is gestart op 1 januari 2022 en loopt tot 30 juni 2024 (= 2,5 jaar). Het project krijgt Europese, Vlaamse en provinciale cofinanciering (65%). De Europese middelen zijn afkomstig uit het Europese Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling.

In het kader van het Rodelandproject zijn in overleg met de betrokken actoren verschillende actiepunten opgesteld rond natuur, water, landbouw, recreatie,... Binnen het Rodelandproject zelf zijn er echter geen middelen beschikbaar om intensief op het terrein acties op te zetten met de lokale landbouwers. Daarom werd dit PDPO-project opgestart, zodat we samen met lokale landbouwers uit de 4 Rodelandgemeenten kunnen werken rond bodemkwaliteit, bloemenranden en kleine landschapselementen. De kennis aanwezig bij de partners wordt verspreid onder de landbouwers via demodagen, infomomenten, individuele begeleiding op maat bij de landbouwers thuis,...

Het projectbudget wordt gebruikt om de **uitgaven voor communicatie en het materiaal voor demonstratiemomenten** te bekostigen, om **vergoedingen aan land- en tuinbouwers** te geven voor de uitvoering van maatregelen (complementair aan het bestaande subsidieaanbod) en **personeelskosten** voor organisatie demomomenten, individuele begeleiding landbouwers, communicatie,...

Herkomst middelen	Voorzien budget (1 januari 2022-30 juni 2024)
Subsidie PDPO (65%)	128.713,00 €
Bijdrage Rodelandpartners (35%)	69.307,00 €
Bosgroep MOV (promotor) (26,46%)	52.396,09 €
Boerennatuur Vlaanderen (copromotor) (4,27%)	8.455,45 €
Proefhoeve Bottelare - HOGENT (copromotor) (4,27%)	8.455,45 €
Totaal	198.020,00 €

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

provincie
Oost-Vlaanderen

RODE landschaps
project
LAND

**BOEREN
NATUUR**
VLAANDEREN

**HO
GENT**

**BOSGROEP
MIDDEN
OOST-VLAANDEREN**

RODELANDBROOD

Dit project is gestart op 1 september 2022 en loopt tot 29 februari 2024 (= 18 maanden). Het project heet voluit “Uitbouw van een korte keten voor brood en broodproducten in Rodeland” en krijgt financiële steun van de Provincie Oost-Vlaanderen in het kader van “**Subsidies voor innovatieve projecten in de land- en tuinbouw**” (65%). De vier Rodelandgemeenten financieren samen 35%, de gemeente Merelbeke neemt hierin het grootste deel voor

haar rekening en is bovendien ook trekker van het project. Het project past in de Lokale Voedselstrategie die de gemeente Merelbeke momenteel aan het uitbouwen is.

Doelstelling van het project is de opstart van een **nieuw korte keten initiatief rond brood en broodproducten op basis van lokaal geteelde baktarwe**. De bedoeling is dat dit initiatief op termijn uitgroeit tot een duurzaam samenwerkingsverband tussen de verschillende ketenpartners: landbouwer, molenaar, lokale warme bakker en consument.

Het projectbudget wordt o.a. aangewend voor de financiering van:

- zoektocht naar geïnteresseerde en gemotiveerde bakkers en molenaar uit de streek die samen met de landbouwers hun schouders willen zetten onder dit korte keten initiatief (= **uitbouw keten**), met o.a. het organiseren van bijeenkomsten voor deze potentiële ketenspelers en individuele contactname;
- **ondersteuning** van **telers** (o.a. teeltbegeleiding) en **bakkers**;
- **bekend maken van de lokale producten** 'Rodelandbrood', 'Rodelandmeel' en de korte keten bij de consument via eigen broodzakken, veldpanelen, posters, flyers, sociale media,...

HOGENT werd door de gemeente Merelbeke aangesteld om dit project te begeleiden.

Herkomst middelen	Voorzien budget (1 sept 2022-29 feb 2024)
Subsidie Provincie (65%)	19.741,15 €
Bijdrage gemeenten (35%)	10.629,85 €
Merelbeke (subsidieaanvrager)	5.904,85 €
Gavere	1.575,00 €
Melle	1.575,00 €
Oosterzele	1.575,00 €
Totaal	30.371,00 €

OOST-VLAAMS KLIMAATFONDS: 'UITBOUW LOKALE BIOMASSAKETEN UIT LOKAAL LANDSCHAPSHOUT IN RODELAND'

Het gaat hier om proefproject met middelen van het Oost-Vlaams Klimaatfonds dat de economische haalbaarheid van de productie van houtsnippers en pellets uit lokaal landschapshout onderzoekt. Deze kunnen worden ingezet als CO₂-neutraal alternatief voor de verwarming van gebouwen die nog stookolie gebruiken. Indien de resultaten positief zijn, kan de productie nadien worden opgeschaald met een kleine pilootinstallatie.

Het voorziene budget uit het Klimaatfonds zal enerzijds gebruikt worden voor de aankoop van een pilootinstallatie voor drogen en pelletiseren en anderzijds als werkmiddelen voor o.a. het betalen van een loonwerker (oogsten hout, verhakselen en drogen), kwaliteitsanalyse van de pellets, transport,...

Andere financieringsbronnen kunnen komen van vergoedingen voor het leveren van snippers aan gemeenten of andere partijen bijv.

Herkomst middelen	Voorzien budget
Bijdrage Klimaatfonds 2022	10.200,00 €
Bijdrage Klimaatfonds 2023	16.800,00 €
Totaal	27.000,00 €